

Arbeidsdepartementet
v/ekspedisjonssjef Ulf Pedersen
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

Vår dato: 31.05.2010
Arkivnr.: 231
Journalnr.: 183/10

HØRINGSSVAR VEDRØRENDE UTREDNING OM HVORDAN TILBUDET INNENFOR HØYERE UTDANNING KAN BIDRA TIL Å DEKKE LANGSIKTIG KOMPETANSEBEHOV I ARBEIDS- OG VELFERDSFORVALTNINGEN.

Norsk Ergoterapeutforbund ønsker å komme med innspill til utredningen som er gjennomført for å vurdere relevant utdanningstilbud på høyskole- og universitetsnivå sett i lys av NAVs fremtidige kompetansebehov. I innledningen til utredningen pekes det på at det er behov for ansatte som har kompetanse og ferdigheter til å utføre mange ulike gjøremål.

I oppsummeringen av kompetansebehovet i arbeids- og velferdsforvaltningen vises det blant annet til at det er behov for å heve kompetansen til å utføre sentrale oppgaver som veiledning, formidling til arbeid, kartlegging og oppfølging av brukere. Det vises også til en reell mangel på helhetsforståelse og manglende innsikt i kompleksiteten i og mellom de ulike fagområdene.

Det fremkommer også av utredningen at kompetansebehovet i NAV oppleves gjennomgående som meget sammensatt og med meget store lokale variasjoner. I utredningen fokuseres det mye på sosionom og velferdsstudier. Sosionomutdanningen og velferdsstudiene er godt dokumentert i ulike dokumenter og fagplaner, tilsvarende finnes ikke for de øvrige helse- og sosialfaglige utdanningen som har relevant kompetanse for NAV, for eksempel ergoterapeututdanningen.

Ergoterapeuter er en faggruppe som har svært relevant kompetanse til å bidra inn i arbeids- og velferdsforvaltningen. Ergoterapeuter arbeider på ulike områder innen helse og velferdstjenester, på ulike nivå og områder innen NAV, i bedriftshelsetjeneste, kommunehelsetjeneste, arbeidsrettede rehabiliteringsinstitusjoner og i spesialisthelsetjenesten.

Ergoterapi er basert på teorier og modeller som viser kompleksiteten i forholdet mellom mennesket, aktiviteten og omgivelsene (eks Model of Human Occupation, Virksomhetsteori, Canadian Model of Occupational Performance, Australian Occupational Performance Model og Flowteori). Ergoterapi fremmer helse gjennom å muliggjøre og tilrettelegge for menneskers funksjon, aktivitet og deltagelse i utdanning, arbeid, hjem og fritid. Grunnlaget for ergoterapi er kompetanse om og redskaper til å

kartlegge menneskers ønsker for eget liv, erfaring, vaner og roller, samt den enkeltes fysiske, psykiske og kognitive forutsetninger(funksjonsvurdering). For å mestre og oppleve mestring er det nødvendig at aktiviteter er tilrettelagt og gradert ut fra individets ressurser. Ergoterapeuter har også metoder for å motivere til endring og legge til rette for mestring, samt kunnskaper om omgivelsenes påvirkning på aktivitet og krav som stilles til utførelse av ulike aktiviteter (aktivitetsanalyse).

Ergoterapeuter har kompetanse om ergonomi og om utforming og tilrettelegging av det fysiske, sosiale, holdningsmessige og organisatoriske miljøet og hvordan det kan tilpasses den ansatte slik at det ikke oppstår helseplager. Ergonomi omfatter både fysiske, psykososiale og organisatoriske forhold ved arbeidsplassen. Det handler om at arbeidsmiljøet, oppgavene, produktene og systemene skal være forenlige med menneskets ressurser, begrensinger og behov.

Arbeidsevnevurdering er en helhetsvurdering av de samlede ressurser og hindringer sett i relasjon til krav, forventninger og muligheter i omgivelsene (arbeidsliv og dagligliv). Vekting av forholdene som framkommer i ressursprofilen gir grunnlag for å kunne vurdere brukers arbeidsevne. Arbeidsevnevurderingen er en konklusjon på ressursprofilen og danner grunnlag for å fatte oppfølgingsvedtak mot §14a i NAV-loven, samt grunnlag for å vurdere inngangsvilkår til en rekke virkemidler og ytelser.

Norsk Ergoterapeutforbund mener at fagets aktivitetsbaserte kompetanse og breddetilnærming til funksjon, aktivitet og helse er viktig og nødvendig inn i sentrale oppgaver som kartlegging og funksjonsvurdering, veiledning, arbeidsformidling og oppfølging av brukere i nåværende og framtidige arbeids og velferdsforvaltning.

Brukere med sammensatte problemer har i de fleste tilfeller et eller flere helseproblemer. Tidligere rapporter har vist at denne kompetansen ikke er tilstrekkelig dekket i NAV. Personell med helsefaglig kompetanse er derfor nødvendig for å styrke det tverrfaglige arbeidet. I oversikten over relevante utdanninger nevnes ikke helse og sosialfaglige utdanninger som for eksempel ergoterapi, fysioterapi og vernepleie.

Det er 5 ergoterapeututdanninger fordelt på de største byene i Norge. Alle disse ergoterapeututdanningene har en egen modul tilknyttet Arbeidshelse. Fagplanene inneholder det generelle teoretiske grunnlaget for faget, samt temaer innen psykisk helse og kommunikasjon-/interaksjonsferdigheter, stats- og kommunalkunnskap, helse og sosialpolitikk med mer. I arbeidshelsemodulen trekkes det inn NAV relevant undervisning og forskning. Det har et nært samarbeid med NAV og forelesere fra NAV trekkes inn i den ordinære undervisningen. Det har også lenge vært et nært samarbeid mellom NAV og flere av høgskolene i forbindelse med praksis og prosjekter for bachelor studenter.

Det er videre utviklet et ukes kurs i Arbeidsdeltakelse. Dette kurset er opptakskrav til en (15sp) videreutdanning i Arbeidsdeltakelse ved HiST. Det er mange som har utviklet ulike videreutdanninger og Norsk Ergoterapeutforbund er enig med rapporten i at videreutdanningene fremstår som fragmentert og som følge av mangel på samarbeid mellom utdanningene og finansiering.

Norsk ergoterapeututdanning har en spesialistordning som blant annet godkjenner spesialister i Arbeidshelse. Ordningen blir dermed et supplement til kompetanseoppbygging innen administrasjon og akademiske grader. Videre er det mange ergoterapeuter som har tatt tverrfaglige mastere og doktorgrader med NAV relevante emner.

Norsk Ergoterapeututdanning er enig i at å "Skreddersy" et utdanningstilbud på bachelor og master nivå kan lett fremstå som etatsutdanninger og svekke interessen for tilbudet og tverrfaglig samarbeid. Vi er enig i at det er mer hensiktsmessig å styrke samarbeidet mellom NAV og utdanningsinstitusjonene for å styrke relevant kompetanse på alle nivåer. Vi er derfor enig i utredningens konklusjon at arbeids og velferdaforvaltningen har et viktig ansvar både når det gjelder å formidle kompetansebehov og sikre finansiering av relevante videreutdanninger. Dette må imidlertid gjelde for alle utdanninger med relevant kompetanse for å sikre den nødvendige faglige bredden i NAV i framtiden.

Vennlig hilsen
Norsk Ergoterapeutforbund

Mette Kolsrud
forbundsleder

Anita Engeset
spesialrådgiver